

Előfizetési árak:

Egy évre . . . . . 4 forint.
Fél évre . . . . . 2 forint.
Negyed évre . . . . . 1 forint.

Szerkesztőség:

Kurcaparti-utca 31. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények és az előfizetési pénzek is küldendők.

SZENTESI LAP

VEGYES TARTALMU HETI KÖZLÖNY.

Hirdetésekre nézve

a lap egy oldala 18 helyre van beosztva. Egy hely ára bélyegdíj nélkül 90 kr. Bélyegdíj minden beiktatástól külön 30 kr.

Nyiltér-ben

minden egyes sor közlése 30 kr. Bérmentellen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

Kéziratok vissza nem adatnak

Megjelen minden szombaton.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

SIMA FERENC.

Egyes szám ára 8 krajcár.

Szentés, 1888. május 19.

A keresztény világ holnap üli a keresztény vallás diadalának magasztos ünnepét; milliók és milliók ajkáról harsan föl az egek urához a dicsőítő ének, hogy Isten nem engedé az ókor sötétsége által örökre eltemetni a Jézus halálával megdőlni látszó egyházat, melynek alapköve a legszentebb érzés, mi az embereket egybefűzheti, — ez az egymás iránti szeretet, mely gyűlölet helyett elnézést, ellenségeskedés helyett békét, megbocsátást hirdet.

Az ige, az eszme diadalának ünnepe a pünkösöd. Vajha e szent napokhoz fűzhető elmélkedéseket, áhitatot ne zavarná meg nálunk semmi és élhetnének a pünkösöd ünnepnapjain a hit által élesztett magasztos érzelmeknek.

Szentésnek azonban most szomorú, gyászos pünkösöd napjai vannak.

Most folyik a Döme-féle árvapénztári sikkasztás felett a szegedi törvényszék előtt a végtárgyalás, s Szentés történetének e e szegényfoltjával foglalkoznak ma az ország lapjai, s ez a város, melynek jobb fiai már-már az egész ország előtt jó hírnevet, becsülést szereztek, ma — egy pár ember bűne miatt — pellengérezve van.

Szomorú, bántó eset ez, mely felett nem lehet egy könnyen napirendre térni.

Ott állnak a szentesi árvák vagyonának hűtlen kezelői a törvényszék előtt. Ezek az emberek annak idején közbizalmat élvezett polgárai voltak Szentésnek, s ha Döme József egykori szereplésére gondolunk, a szegény pirja futja el arcunkat, hogy ily ember fönt és lent egyaránt megszerzett összeköttetéseiivel a szentesi választásoknál csaknem döntő szerepet játszhatott.

Jól eső lélekkel mondhatjuk el, hogy lapunk szakadatlanul küzdött ezen ember és társai ellen, sőt lapunk barátai a városi képviselő testületben a tisztújításkor minden erejüket megfeszítették, hogy ezen, már akkor — csak a csak a vak nem látta — gyanus existencia meg ne legyen válaszva árvapénztárnoknak.

De Balogh Jánost, Szedert és Simát csak a gyűlölet vezeti ezen kis ember ellen, amiért ez a z ellenkező irányzatnak az egyik oszlopos, — ez volt akkor a hang s még ma is előttünk áll annak a tábornak lelkesültsége, mely néhány szavazattal győzelemre juttatta a »Darázs« kiadóját, hogy ut nyitassék neki az árvapénztárhoz.

Bizony, bizony, ha a képviselőtestület

meghallgatja azokat, kik a kellő időben felémelték szavokat Döme ur ellen, akkor most nem kellene megbotránkozással irni, beszélni az árvapénztári 17 ezer frtnak elsikkasztása miatt, s nem kellene arcpirulva gondolni a szegénypadra, melyre az ország előtt ez a sikkasztás helyezte Szentés városát.

Lapunk más helyén kimerítő tudósítást hozunk a törvényszéki tárgyalásról, mely nemcsak azt igazolja, hogy Döménél hűlenebb sáfárra nem lehetett volna bizni az árvák vagyonának kezelését; de azt is, hogy ez az ember egy megátalkodott hitványság, ki bűnét most azzal akarja enyhíteni, hogy gyalázatos üzelmének szennyes körébe bele akar rántani másokat is. — S hagyján még az, hogy a volt városi számvevőt és egyik megyei számvevőt annyiban a bűnrészeséggel vádolja, hogy ezek észrevették, hogy hiányzik bizonyos összeg az árvapénztárból; de elhaltatták ezt a nekik adott megvesztegetési összegért; de ez az ember ennél még tovább megy s azt mondja, hogy nem igaz, hogy ő, mikor tőle elvették az árvapénztárt, 8031 frtot adott át a küldöttségnek készpénz és kötvényekben; hanem ezen özszeget készpénzben adta át és ezen tul átadott 8000 frtig terjedő nyugtát és kötvényt. — Hiába a fölvetett jegyzőkönyv és az e mellett szóló okmányok: Döme állhatatosan marad állítása mellett, mely azt jelenti, hogy az a küldöttség, mely tőle a pénztárt átvette, elsikkasztott 8000 frt értékű kötvényt.

Szóval még kisül, hogy nem Döme sikkasztotta el az árvák vagyonát, hanem az a küldöttség, mely e hűtlen pénzkezelő kezéből kivette a pénztár kulcsát.

Hát kell ennél nagyobb szemérmelenség?

A bűnösök egyébiránt el fogják venni megérdemlett büntetésüket. Vajha Szentés város közönsége is levonná ez esetből a komoly leckét, hogy a tisztviselők választásánál ne a sógorság, komaság, barátság, hanem a képesség és kifogástalan jellem képezze a döntő elvet.

E tárgyra különben még visszatérünk!

Közkerkölsiségünk hanyatlása.

Századunk a haladás százada. Az emberiség rohamosan halad végcélja: a tökéletesedés stádiumához. A civilizáció kezd tért hódítani a nép legalsó rétegében is. De fájdalom, a tudományok és művészetek haladásával karöltve jár az ember, a társadalom s a nemzetek erkölcsi súlyedése is.

Ha lelki szemeink elé idézzük a legutóbbi

évtizedek bűnkrónikáját: egy szomorú kép tárul elénk, melytől összeborzadva fordítjuk el tekintetünket; minden lapon oly képekkel találkozunk, a melyek kétségeskedővé teszik még a legnagyobb optimistát is az emberiségnek erkölcsi haladásában vetett hite felől. Valóban megdöbbenő, mily rémes eseteket mutat ki a bűnügyi statistika: rablás, gyilkosság minden felé, a bosszu, a harag, a gyilkos fegyverhez kapó szenvedély minduntalan áldozatokat szed; a csalások, sikkasztások, hamisítások s hűtlen kezelése — eme „civilizált“ büntettek — napirenden vannak. A legsötétebb háttért a párbajok és az öngyilkosságok képezik; az önmagával s a világgal meghasonlott férfi, nő s gyermek kezében eldurran a fegyver, számtalan életet olt ki a gyilkos golyó, avagy a mérég s a kötél.

Bizony szomorú, de megdönthetetlen igazságokat tár elénk a bűnkrónika; melyek kétségtelenül közkerkölsiségünk rohamos hanyatlását bizonyítják. És nem kell hinni, hogy ezen hanyatlás csak a társadalom egy rétegében — talán a legalsóban — mutatkozna. Nem; áthatott az már minden rétegen; iskolázott, művelt, közbecsülésben élő emberek épu, mint az iskolázatlan, durvalelkű, műveletlen egyének egyaránt szaporítják a vérfagyasztó s „civilizált“ büntettek sorozatát. A léha erkölcs beférközött már a család, a társaskörök, hivatalok, közintézetek termeibe s lassan de biztosan be fog hatolni a társadalom minden intézményeibe egyaránt. — Avagy a napról-napra szaporodó párbajok nem az erkölcsi korrupció jeleit tüntetik-e fel? Ezt bizonyítják nagy hazánkfia: Kossuth Lajosnak is eme szavai: „A párbajmániának nagy foku elterjedését egyik jelül tekintem ama korrupciónak, mely a magyar közélet minden terén nyilvánul, valamint jelzi az egész társadalom erkölcsi súlyedését.“

Az emberek legnagyobb részét ma az önösség vezérli s ez háttérbe szorít minden jó és nemest. A kit sorsa nem segít, az erőszakhoz folyamodik. Ember, embertársa ellen esküszik, ha látja, hogy annak többje van, vagy kényelmesebben él, mint ő.

Ezen erkölcsi ragály terjed minden felé, nem kimélve a serdülő ifjúságot sem. Az öngyilkosok száma az éretlen gyermekek között ijesztő módon szaporodik. Az önhittnek nevelt gyermek sértve érzi magát, mert tanítója vagy apja megpirongatta, megbüntette; önérzete felháborodik a „méltatlanságon;“ ő ezt nem tűrheti, inkább előli magát. . . . .

Vajjon ki meri tagadni, hogy a társadalom csaknem minden rétegét áthatott, korrumpált viszonyok oka egyedül és kizárólag az elhanyagolt s rossz erkölcsi nevelésben rejlik!

Sokan az iskolát tartják a közkerkölsiség hanyatlása okául, azt állítván, hogy nem teljesíti eléggé nevelői kötelességét. Mások tanrendszerünkben vélik a hibát feltalálhatni, mivel az iskola egészen ki veszi az ifjakat a családköréből, a hol pedig szeretetben s szelid erkölcsökben növekednének.

Tagadhatatlan, bizonyos tekintetben jogosult e vád az iskola és tanrendszerére, de sokkal nagyobb része van az erkölcsi súlyedésben a családnak s a társadalomnak.

Az embereket ma bizonyos realistikus irány vezeti. A megélhetés gondolai nem az Istenhez, hanem az anyaghoz vezetik az embert, azt mondván: „kenyérrel élünk; az imádság bármiképp táplálja a lelket, de kenyeret nem ad a testnek,“ s ennél fogva a lélek nem lehet fogékony a hit jótékony magvainak befogadására, s mivel a hit és erkölcs ikertestvérek: így fogékonytalan az erkölcsiség befogadására is.

Ugy az iskola, mint a család helytelen, sőt káros nevelési irányt követ: az ész s értelem fejlesztésére nagyobb gondot fordít, mint a szív s a benne levő érzelmek művelésére, pedig az ész a gonoszság, a szív a jóság, nemesség forrása. S hol az egyik a másik rovására fejlesztetik, ott az elme és szív közötti természetes összhang felbomlik s az ember tisztán erkölcsi, avagy phisikai életet ölt. Az egyiknek úgy, mint a másiknak meg van a maga rossz következménye.

Valamint a nap fényének és melegének együttes működése fejti ki a növényzet teljes pompáját, ad a virágnak színt és illatot s előidézi a tenyésztést: épenugy az ész világa s a szív éltető melegének összhangzatos képzése s ezáltal annak együttes hatása képezi ki az emberi lélek összes tulajdonait, s ad a léleknek nemességet, a melynek fénye besugározza egész valónkat s tenyészdejévé válik a jó tetteknek. A szív és lélek összhangzó művelése képezi ki a jellemet s ad annak szilárdságot, rendíthetlenséget.

Az érzelmi műveltség képzésére annyival is inkább nagyobb súlyt kellene fektetnünk, mint az értelmi műveltség fejlesztésére, mivel — báró Eötvös József szavai szerint — „nem a tudomány és felvilágosodás törli le az emberiség könnyeit, nem az ad menedéket a szívnek, ha kétségbeesés fenyegeti, nem az ad nyughelyet a léleknek, ha kiáradtak szenvedései, nem az ad vigasztalást a kedélynek, ha feltámadt a világ ellen: hanem a szív ne-

messége s a vallásos meggyőződésen alapuló hit.“

Elismerem, hogy az iskola az erkölcsi nevelés terén többet is tehetne, mint amennyit tesz, de a mig oly sok tanítani valója lesz az iskolának, addig a bajon segíteni nem lehet. Az iskola — az adott viszonyok között — töle feltehetőleg, eléggé teljesíti nevelői feladatát, de gátolja munkájában, sőt lerontja azt a legtöbb esetben a családi nevelés. Pedig ugy az iskola, mint a család egy célra törekszik: embert nevelni, ki testben és lélekben a családban, az egyházban, a társadalomban valódi férfi, vagy valódi nő legyen. A család, s a társadalom teremtette meg az iskolát, hogy neki, az ember-nevelés szép és nemes munkájában segítőtársa, osztályosa legyen. S mégis minő ellentét van nevelési rendszereik között: az iskola keményen ostromozza az erkölcsi kinövésnek fattyuhajtásait; a család oltalmába veszi ezeket s okosságának, ügyességének s életrevalóságának nevezi az olyan gyermeki tetteket, melyek tulajdonképpen az erkölcsi érzelmek kigunyolói. A családi nevelés ma nagyon is inhumánus, öntudatlan, terv nélküli, határozatlan; célja homályos, vezetője nem az ész, hanem sok esetben a túlzott szülői szeretet, avagy a szenvedély, előítélet és tudatlanság.

A szülei ház az — tisztelet a kivételeknek, de mindennapi tapasztalásom mondatja velem, — hol a gyermekek minden rossz tulajdonai kifejlődnek; itt szedi magába a rossz tulajdonokat, hajlamokat, tévedéseket, részint mivel az erkölcsi nevelés nehéz munkáját teljesen elhanyagolja, s azt néha tudatlanságból — az iskola feladatának tekinti; (holott annak alapját, a gyermek ajkán legelőbb megjelent mosolytól kezdve, hat éves koráig a szülei háznak kellene megadni) részint, mivel az erőszakoskodó s elkényeztető nevelési rendszerrel azt ferde irányba tereli.

És így „az iskolák — mondja kitűnő paedagógusunk Göney Pál — csak elvben és általánosságban bírhatják megközelíteni feladatuk célját, mert midőn növendékeiket az élet ösvényére bocsátják, a szív mindazt, minek

elfogadására fogékonyssággal bírt, meg nem gyökerezethette jól, s így az erkölcsi tisztasága, melyet a tanító lelkétől kölcsönzött, elhomályosodik, — mint az ablaküveg, mely tisztán került a kohóból helyére, de a bevett napsugaraktól színt nyervén, világosságát elvesztette, — nem ritkán az eszmék tömkeleg világában, melyek a 15—30 év közt álló főt, szívet, mint villanydus felhőt, a villámlás ezer és ezer színben cikázzák keresztül, eltéved, elvész s az eredeti állapotba, az emberiséggel felette rokongyarlóság állapotába esik. Szülei házához hazatér, hol, fájdalommal kell tapasztalunk, hogy ama nevezetes mondást — — maxima debetur puero reverentia — (a gyermek irányában a legnagyobb tisztelettel tartozunk) soha, de soha szemök előtt nem tartják; megszokott, éppen nem helyes szójárásait mind egyformán hangoztatják a gyermek fülébe, ki természeti érzeténél fogva mindent, mit szüleitől lát, leghivebben töle elvitathatlanul követ.“

Közérkölciségünk hanyatlásának okát tehát igazságtalan és méltánytalanság az iskolában keresni, keressük azt inkább a hibás családi nevelésben s a társadalom „modern“ szellemében. Igen találóan mondja közbecsülésben álló törvényhozónk, Irányi Dániel: „Az iskola és az élet ellentétben állanak. Az iskolában a növendékét szerény, szemérmes, erkölcsös magaviseletre tanítják; az életben s a társadalom intézményeiben mindazt kigunyolják, gunytárgyává teszik. Az iskola és az élet között nincsen összefüggés és ezen összhang hiányának már is szomorú következményeit tapasztaljuk.“

Az iskola, a család és a társadalom nevelési rendszere között tehát összhangot kell teremtenünk, ha azt akarjuk, hogy mindegyik sikeresen teljesítse feladatát. De hogy ezen összhang létesülhessen, a reformot a családi nevelésnek kell kezdenünk; ki kell vetkeznünk a családnak nevelési gyarlóságából, s szívvel lélekkel támogatnia kell az iskolát feladata teljesítésében; be kell látnia, hogy gyermekeink csak akkor képesek az erény útjain haladni, a szenvedések között erős lélekkel

TÁRCA.

A kiállhatatlan.

— BESZÉLY. —

Irta: Péter és Pál.

Mi történt? Ezen kérdés felett tépelődött Halász Sodró Péter öngyűlölete. Nagy dolognak kellett történni, igen nagy dolognak; mert különben teljes keptelenség, hogy Szecsei Pál megnősüljön.

Ha azt mondja neki a tisztartója, hogy a nő, a kit barátja el vett, szép, legszebb nő az országban, sőt talán az egész földön; no hát akkor jó, akkor van értelme, hogy az ember megnősül, ki egykor iszonyodott a nősülés gondolatától: de egy csunya nőért lemondani elhatározásáról, sőt még ennek papucsá alá is kerülni?! . . . Na erre valóban megáll az ember esze.

Sodró ur — mint Péter öngyűlöletét ismerősei körében nevezni szokták — végre azon gondolatra jött, hogy Szecsei Pál valóban elverte mindenét, már meg akarták ütni szelei birtoka felett a dolgot, s ekkor, hogy a pusztulástól és ezzel az öngyűlöletétől szabaduljon, elvett egy igen gazdag nőt, illetve együtt élésre vállalkozott egy nővel, hogy ennek pénzét elvehesse, s mert a pénz volt a fő, nem tördődött azzal, hogy milyen a nőnek az arca, termete, hanem hogy mennyi a pénze? Így van, így kell lenni! Igen, de minek ehez a papucs?!
Bizonyosan a nő erélyes és csakis engedelmesség, hízkeléssel lehet tőle a Wertheim-kulesot kicsikarni.

Igen; de Szecsei Péter nem megy sehova, nem keres magának felesége körén kívül örömeiket, sőt még vendégeket is ritkán fogad, s legjobban érzi magát, ha családja körében, felesége köztényén ülve, töltheti el a napokat napok után.

Hiszen ez vagy határtalan szeretet, vagy agylágyultság?

Ugy kell lenni! Ez a szerencsétlen ember elvesztette elméje életét; mert az ő előző élete után szeretni forrón, mélyen nem tudhat, lehetetlen.

Sodró ur napokig tépelődött így barátja sorsán és izgatottan várta levelére a választ, mely minél inkább késett, annál inkább aggodott.

Bizonyosan Péter nem volt otthon, s a felesége olvasta el a levelet. No, hiszen ez szép multság lesz, ha ez csakugyan így történt.

A nő bizonyosan ezer és ezer darabra tépte a rá nézve goromba, kegyetlen levelet, s a férje mit sem tud meg, vagy ha megtudja is, hogy én mire vagyok kíváncsi, megtiltatik neki, hogy válaszoljon.

Vailjuk meg az igazat, édes Sodró ur, annyira bizonyos, hogy amily könnyelműség, éppen olyan ostobaság volt azt a levelet megírni. Hát tetszett volna befogatni, elmenni és megtudni személyesen, hogy hányadán áll Szecsei házassága? Ez lett volna az egyedül józan út, de most már ez is lehetetlenné van téve; mert ha azért nem ír Szecsei Pál, hogy a levél a felesége kezébe jutott, akkor jobb a pokolba menni, mint ennek az asszonynak a házához.

Igy töprengött Sodró ur, mikor vagy 10 nap mulva megkapta barátja levelét, mely ivekre terjedt. A levél bevezetése következőleg hangzott:

„Édes barátom Péter!

A kecskeméti országos vásáron voltam, mikor feleségem megkapta hozzám intézett humoros levelét. — Az asszony a cimzés után ítéltve, azt hitte, hogy a levelet Steiner gyapjúkereskedő írja, kitől éppen levelet vártunk, s kinek írása hasonmása a tiednek, így minden gondolkodás nélkül bontá fel a leveledet.“

Sodró ur karjai lehanyatlottak, arca elsápadt. Ha egy kis menyőc csapatolt volna le a fejére, nem ijedt volna úgy meg.

Lehet-e már annál nagyobb pech, hogy azt a levelet, melynek még a hamvát is eltakarta volna Szecseinél elől, éppen Szecseinének kell kezébe kapni?

No, de egy uri nő csak elég discret lesz olvasatlanul letenni azt a levelet, melynek első sorai-

nál meggyőződhetik, hogy ez egyedül férjének szól. Legalább ez volna az illő.

Sodró ur gyöngyöző homlokkal fogott ismét barátja levelének olvasásához.

„Tudod édes barátom, a nők kíváncsiak arra, hogy mit ír férjöknek egy régi barátja, hátha valami érdekes régi kalandnak, szerelmeskedésnek a szála csüngene ki a sorok közül, melylyel a férjet egy kissé sakkban lehet tartani?“

Szóval az asszony kíváncsi volt leveled tartalmára és azt elolvasta végig.“

Sodró ur letette barátja levelét az asztalra, erőt kellett gyűjtenie, hogy azt tovább olvashassa. — Felállt tehát, szivarra gyújtott és sétálgatott. S e pereben bánta, hogy kint nem maradt még néhány hónapig külföldön, hátha akkor kikerülte volna ez az iszonyu malheur.

— Én ugyan szépen kezdem külföldi tartózkodásom után feleleveníteni a régi jó barátságokat! — sohajtott magában, s azután óvatosan az asztalhoz lépett és felvette a levelet és olvasta tovább.

„Nőm elolvasta a levelet végig, azután zsebre tette, s mikor hazaértem a vásárról, azt mondja, hogy: „Kedves Palikam!“ — (E megszólítás nem tűnt föl; mert feleségem így szokott velem beszélni.) Igaz-e az, hogy én vagyok a világ legrutabb asszonya?“

— Már micsoda kérdés ez?

— Csak felelj egyenesen.

— Nekem te a világ legszebb asszonya vagy.

— Egyik legkedvesebb barátod pedig azt írja rólam, hogy mint vehettél te el oly rut nőt, mint én vagyok?

— Asszony! hát ki ez a durva barát, aki ilyent ír nekem?

— Halász Sodró Péter.

— Hiszen ő külföldön él valahol.

— Itthon van, itt a levele — mondá feleségem és elkezdett kacagni. — No, ez a Sodró ur humoros ember lehet. Írd meg neki, hogy olvastam levelét, s örülnék rajta, ha vele minél előbb megismerkedhetnék.

(Folytatása következik.)

megállani s az igazi boldogságot itt a földi életben feltalálni, ha vállvetett munkálkodással megadjuk nekik az emberi tökéletesség legnagyobb fokát; a valódi értelmi és érzelmi műveltséget.

Hogy melyek azon nevelési irányelvek, melyek gátlói az iskolának sziv és lélek-nemesítő munkájában, vagyis melyek a családi nevelés ferdeségei? — tekintetes szerkesztő ur engedelmével — majd más alkalommal fogom elmondani. *Papp Lajos.*

Quod licet Jovi,

non licet bovi.

„Quo usque tandem“ cím alatt a „Szentés és Vidéke“ tömörülésre hívja fel lapja mult számának vezércikkében városunk jobbait a „Szentési Lap“ és szerkesztője ellen.

Krisztus urunk születése előtt száz évvel élt Rómában egy ember, a kit Catilina Luc. Sergiusnak hívtak, ki megölte sógorát; ki mind köz, mind magánéletében egyaránt erkölcsstelen életet élt; ki, hogy a parázna életü Aurelia Orestikát nőül vehesse, meggyilkolta hitvesét és fiát; ki, hogy a római állam élére állhasson, az utjában álló Ciceró ellen összeesküvést készített, s ki végre ezen bűnei miatt hazájából örökre száműzetett. — Ezen Catilina ellen Ciceró, a vele egy korban élő híres római államférfi, s a föld egyik legelragadóbb szónoka, beszédet tartván, beszédeben így kiáltott föl:

„Quo usque tandem abutere Catilina patientia nostra!“ Vagyis: Meddig élsz még vissza türelmünkkel Catilina?!

Tehát a híres római államférfi és nagy szónok szavait nyöszörgi felénk a szegény kis „Szentés és Vidéke“-nek tehetetlenség és gyámoltalanságban kesergő szerkesztője.

Lehet-e mulatságosabb valami, mint ha a „Szentés és Vidéke“-nek szerkesztője Cicerónak áll föl és Rómának jobbait tömörülésre szólítja elő? Istenem, mit szólnak ehhez a szentesi gymnasium azon ifjai, kik tanulják a régi classicusokat, s nem fordul-e meg pora Cicerónak a földben? Ciceró, Ciceró! Kelj föl ezred és ezredéves álmodból és mondd helyettünk a „Szentés és Vidéke“-nek, illetve ennek szerkesztőjének, hogy te nem voltál *tót*, hanem igazi római, s te nem voltál alispáni lakaj, hanem független polgára Rómának, s te nem törted durván a nyelvet, melyen szóltál, hanem szónoklatoddal elragadtad hallgatóid, s te, a híres „Quo usque tandem“-et Catilina ellen tartottad, ki meggyilkolta sógorát, feleségét és fiát, ki összeesküvést szőtt Róma megrontására.

De hát mit is vétett az a „Szentési Lap“ Szentés ellen? Nem volt-e 18 évi fennállása óta lelkes harcra minden mozgalomnak, mely Szentést emelni volt hivatva, s vajon nem ennek hasábjain pendült-e meg először — mondhatni — minden eszme, melynek megvalósítása Szentés előhaladását, felvirágzását mozditja elő? S vajon volt-e egyetlen egy kérdés, mely e város boldogítására célzott, hogy azt a „Szentési Lap“ a leglelkesebben ne támogatta volna? — S nem volt-e a „Szentési Lap“ mindig első és senkivel nem alkudó harcra Szentés intellektualis törekvéseinek, tehát mikor és hol nem volt a „Szentési Lap“ zászlója Róma jobbainak! — Esetet, csak egyetlen esetet halljunk!

Igaz, hogy lapunk küzdött és fel fogja szavát emelni jövőre is sokszor, meggyénk „Egy alispán“-ja ellen, de hát ez az ember csak nem Róma, s hol vannak Rómának igaz jobbait, kik merik állítani, hogy ez az ember a legelső és legjobb embere Rómának, s így Róma ellen vét, ki őt támadja s felette ítéletet mer mondani?

Lapunk és szerkesztője volt az is, ki társaival együtt küzdött az ellen tollal és szó-

val, hogy Döme és társai uralomra vergődjenek a városi képviselő testületben. Mi küzdöttünk az ellen, hogy ez az ember pénztárnok legyen. *S Döme ur a „Darázs“ című élelclapot szerkesztette az alispán ur joggyakornokával ellenünk és azok ellen, kik ő ellene küzdöttek.* S ennek az urnak a szereplése 17 ezer frtjába került a szentesi árvapénztárnak és örök szegényére Szentésnek.

Igen, Rómának nemes közönsége! A „Szentési Lap“ és ennek szerkesztője barátaival együtt küzdött ezen elemek ellen; de a küzdelemben Cicerót, ki most Rómának jobbait tömörülésre szólítja ellenünk, nem láttuk táborunkban. De hát mi is lelta a „Szentés és Vidéke“-nek derék Ciceróját, hogy ő Róma államférfia és nagy szónokaként lángoló beszédre kél, s tollának ellenállhatatlan varázsával tömörülésre hívja fel Szentés jobbait lapunk és szerkesztője ellen? — No igen, mert lapunk elébb hozta az „Egy alispán“ című cikket és szerkesztője beszédet tartott a városi közgyűlésben az iskolaszék azon határozata ellen, mely jog nélkül beszűnteti Frank Ármin tanárnak a fizetését.

Való és szent igaz uraim, hogy a „Szentési Lap“ szerkesztője ezt megtette; való és szent igaz, hogy a „Szentési Lap“ szerkesztője megbotráncolt azon hajszán, melyet Frank Ármin ellen — a város érdekének hangoztatása címén — az iskolaszék, a közgyűlés világos rendelkezése ellenére, a képviselő testület tudta és hozzájárulása nélkül, megindított.

Való és szent igaz, hogy a memorandum, melyet az iskolaszék Frank Ármin ellen a közgyűléshez beadott, különösen ennek paedagogiai oldala és fejtegetései, a „Szentési Lap“ szerkesztőjében felkeltették a méltatlankodás érzetét; mert ha oly képtelen ember az a Frank Ármin, mint az abban a memorandumban le van írva, hogy ma már még a polgári leányiskolában sem taníthat, miként taníthatott a gymnasiummal egybekötött polgári hat osztályu fiúiskolában sikerrel, kifogástalanul 17 éven át? S hogy jön e felfedezésre most, 17 év múlva, az iskolaszék? S mért hallgatott eddig?

Talán, mert eddig a tanfelügyelő nem tett kifogást Franknak a qualificatioja ellen? De hát az ellen senki nem szólhatna, ha az iskolaszék memorandumja csak azt mondaná, hogy Frank nem alkalmazható, mert nincs oklevele; de ez nemcsak azt mondja, hanem paedagogiai szempontból tartja lehetetlennek Frank alkalmazását ma a leányiskolában, azon emberét, ki 17 évig a gymnasiumnak volt tanára, s ellene soha egy árva kifogás nem tétetett.

Az az iskolaszék, mely évekig nyújtott határidőt a többi tanároknak, hogy a ministar által kívánt qualificatiót megszerezhessék, sőt a közgyűléssel együtt minden lépést megtett, hogy az oklevél megszerzése alól felmentessenek; mert tudta, hogy e nélkül is megállanak hivatásuk magaslatán: Frankért, a polgári leányiskolánál való alkalmazhatása érdekében, 17 évi szolgálatára való tekintetből, nem tehetett volna valamit? Elég lett volna egy szó, mert ez az ember 1871-ben meg lett választva a polgári iskolához és megválasztása megyei tanhatóságilag helybenhagyott, s így alkalmazása ellen 17 év múlva kifogást sem tehetne senki!!

No, de az iskolaszék nem akarta, hogy Frank maradhasson, hát neki mennie kell.

Azt mondja az illető memorandum és vele együtt a „Szentés és Vidéke“ igen tisztelt szerkesztője, hogy Franknak menni kellett, mert őt, mikor 1871-ben megválasztották, kötelezték, hogy egy év alatt vizsgát tegyen. S Frank mind ezideig nem tett eleget kötelességének.

Ime a végzés, melylyel Frank értesítettett megválasztásáról:

Kivonat Szentés városi községi iskolaszékének 1871. évi január 4-én tartott ülése jzökönyvéből. — 2. sz. A segédtanári állomásra csak két pályázó, u. m. Frank Ármin és Csébi Lajos jelentkezvén, ezekre nézve a titkos szavazás megtartott, melynek eredményeként Frank Ármin 14, Csébi Lajos 6 szavazatot nyervén, Frank Ármin megválasztott segédtanáru jelentetett ki. — Kiadta: *Csukás Benjámín*, az isk. szék jegyzője.

Ebben szó sincs arról, hogy Frank vizsgát tegyen. Igen; de azt mondják, hogy az eredeti jkönyvben, nem ugyan a szövegben, hanem ugy a margóra, oda van írva, hogy Franknak vizsgát kell tenni. Igen, de erről Frank soha nem értesítettett, s vizsgátételre fel nem hivatott, sőt a tanár és hatóság közötti kötelességviszonyt egyedül szabályozó *dijjlevélben* sincs szó arról, hogy Frank vizsgátétel kötelessége mellett lett volna megválasztva. A *dijjlevél* így szól:

Tanári díjlevél. Frank Ármin ur, Szentés városi gymnasiumi tanf. egybekapcsolott polgári iskolájához a terményrajz, francia s részben magyar nyelvészeti segédtanári állomásra, a községi iskolai szék 1871. évi január 4-iki ülésében állandó segédtanáru megválasztott, — köteleztetvén itt kijelölt vagy a községi iskolai szék által, a szükséghez képest kijelölendő szakmájában hetenként 15 órai tanításra. — Ezen segédtanári állomáshoz 1871. február 1-től fogva, évi fizetésül 550 frt az 1868. évi XXXVIII. t. c. 145. §-a rendelkezéséhez képest, az országos tanító. alap részére 2% visszatartása mellett, előleges havi részletekben szolgáltatni ki. — Ezen tanári díjlevél Frank Ármin s. tanár ur részére kiadatik. Szentés városi községi iskolaszékének 1871. január 4-én tartott üléséből. — *Stammer Sándor*, elnök. *Csukás Benjámín*, az isk. szék jegyzője.

Ez a díjlevél jóváhagyott a megyei iskolahatóság által. Ime a jóváhagyó végzés:

Ezen tanári díj-levél Hódmezővásárhelyen 1871. évi február 16-án tartott megyei iskolaszéki tanácsülésben 62. sz. a helybenhagyott és megerősített. *Futó Mihály*, a m. iskolatanács jegyzője. *Vadász Manó*, a m. isk. tanács elnöke.

Itt sincs egy szó se arról, hogy azon feltétel mellett hagyatik jóvá, ha Frank egy év alatt leteszi a vizsgát. Nemcsak, de egy év múlva, ahelyett, hogy vizsgát követeltek volna Franktól, előléptették rendes tanárnak, anélkül, hogy azt bármi feltételekhez kötték volna.

Ime az ide vonatkozó végzés:

Kivonat Szentés városi közs. iskolaszékének 1872. évi aug. 29-én tartott ülése jzökönyvéből. — 71. sz. Olvastatták a szentesi közgyűlésnek f. évi 177. sz. a. kelt végzése, mely szerint a már létező 4 osztályu polgári leányiskolának gymn. tanfolyammal egybekötendő 6 oszt. polgári iskolává felemelése, — a jövő 1882—3. évre azonban ily minőségben csak az V. osztálynak életbeléptetése elhatározatván, a helybeli iskolaszék közreműködése mellett, a kebelbeli tanács megbizatik. Ezzel kapcsolatban elnök *Csukás Benjámín* az V. oszt. létesítésére vonatkozó beosztási véleménye tárgyalatván, a fentjelölt közgyűlési végzésen alapuló elnöki vélemény elfogadlatván stb., mely beosztás szerint Frank Ármin rendes tanáru előléptetvén, eddigi fizetése beállítatik s helyette f. évi október 1-től 800 frt tanári illetmény és 140 frt lakbérdíjja a szentesi közs. isk. alappénztárnál, szokott részletfizetésekben, ezennel folyóvá tételik, arról iskolaszéki gondnok *Onodi Sándor* és Frank Ármin tanár e végzéssel kivonatilag értesítettvén. Kiadta: *Grócz Alajos*, főjegyző.

Ebből áll Frank viszonya a multban az iskolaszékhez, városhoz és az iskolához. Hát hol van itt Franknak mulasztása, bűne? — És kérjük, hogy ha ily állapotok között a „Szentési Lap“ szerkesztője felemeli szavát és a közgyűlési határozattal szemben jogtalanannak mondja az iskolaszék határozatát, ez sérelem Róma ellen? Hát az igazság és méltányosság védelme harc jobbaink ellen?

Hát kérjük, hogy az a Frank, ki 17 évig tanította gyermekeinket, oly méltatlan ember, hogy védelmére szót emelni bűn?!

S nincs-e abban valami arcpirító, ha a Szentés és Vidéke halhatatlan szerkesztőjének, ki maga is tanár, keserűségére esik, ha valaki védi annak az embernek existenciáját, ki vele 17 évig együtt tanított? Hát hol itt a collegialis érzés Róma Cicerója?!

Vagy pusztulhat minden morális kapocs, csak jobbaink tömörüljenek a „Szentesi Lap” ellen? Hogy ennek szerkesztője ne tarthasson diktatori szemléletet (a „Szentesi Lap” szerkesztője köszöni e hódolatot) a képviselő testület felett?

Mily cicerói fogás! Nem tudjuk, mi hatása lesz, hanem hogy hosszadalmasnak ne legyen és nagyon udvariatiannak se maradjunk, hát városunk Cicerójának „Quo usque tandem”-jére azt üzenjük, hogy: Quod licet Jovi, non licet bovi! Vagyis, hogy megértsük latin citációját azokkal is, kiknek megmagyaráztuk a „Quo usque tandem” értelmét, hát ez annyit tesz, hogy ami szabad volt Cicerónak Catilinával szemben, az nem szabad a „Szentesi és Vidékének” velünk szemben; mert ami szabad Jupiternek, nem szabad az az ökörnek!

Csongrád vármegye törvényhatósági bizottságának Szentesen, 1888. évi május 24-én s folytatólag tartandó rendes közgyűlésen elintézendő ügyek

tárgysorozata.

1. Alispáni jelentés.
2. Csongrád vármegye közg. bizottságának az 1887. évi II. felerőli jelentése.
3. Balogh János m. árvaszéki elnök jelentése a m. árvaszék 1887. évi működéséről.
4. A nm. m. kir. belügyministerium intézménye, melylyel a vármegye házipénztáráról 1882. évben vezetett számadást a felmerült nehezmenyek elosztása folytán, végleg befejezettek nyilvánítja.
5. Ugyanannak a vármegyei árvaszéknek két napdíjas irnok alkalmazása és ugyanott egy kiadói állás rendszeresítése tárgyában kelt intézménye.
6. Ugyanannak intézménye a m. hivatali helyiségek részére ülőszékek és órák beszerzése tárgyában.
7. Ugyanannak intézménye, melylyel a vármegye által a községi és körjegyzők nyugdíjintézetéről alkotott szabályrendeletet jóváhagyja.
8. Ugyanannak intézménye, a vármegyei és községi tisztviselőkre a fegyelmi uton kirótt bírságpenzek hova fordítása és kezelése tárgyában, s ennek értelmében bemutatott szabályrendeletet tárgyalása.
9. Ugyanannak intézménye, a szegvári megyei épület bástyafala kijáratosi költségeinek a m. tartalékalapból engedélyezése iránt.
10. Ugyanannak intézménye, melylyel a megyék nyugdíjalapja javára kert állami sorsjáték engedélyezése iránt tett felterjesztésekre Bereg vármegye közönségéhez intézett leirat tudomás végett közli.
11. Ugyanannak körrendelete, a magyarországi árvíz által károsultak részére könyöradományok gyűjtése iránt.
12. Ugyanannak intézménye, Szentes város közönségének a koresma, sörház és palinkamerés üzletekről alkotott szabályrendeletének jóváhagyása tárgyában.
13. Ugyanannak intézménye, Kosztka Lajos m. irnoknak 50 frtnyi pénzszegély utalványozása tárgyában.
14. A nm. m. kir. közm. és közl. ministerium intézménye, az államépítészeti hivatal főnökeinek a közgyűléseken való megjelenése alkalmasból felmerülő költségeinek ki által leendő fedezése tárgyában.
15. Ugyanannak intézménye, Popper István vállalkozónak Orosházától Totkomság vezetendő helyi érdekű vasút építésére vonatkozó engedélyének meghosszabbítása tárgyában.
16. Ugyanannak intézménye, a törvényhatósági utthalózat tervezetének jóváhagyása tárgyában.
17. Ugyanannak intézménye Csongrád város árvédelmi költségeinek fedezésére engedélyezett kölcsönösszegre vonatkozólag.
18. Ugyanannak intézménye, Csongrád város részére a megye közönsége által a közmunkaalapból kifizetett 3000 frtnyi kölcsön jóváhagyása tárgyában.
19. Ugyanannak intézménye a csongrádi vízvedelmi intézkedések fogantatása tárgyában.
20. Ugyanannak intézménye, mely szerint a szegedi m. kir. államépítészeti hivatalnál törvényhatósági uti és közmunka-ügyekből származó irnoki teendőknek közgyűlési határozat értelmében a megyei központi iroda által leendő ellátását tudomásul veszi.
21. A nm. m. kir. földm. ipar- és keresk. ministerium intézménye, Horgos községben évenként június hóban tartható országos vásár engedélyezése tárgyában.
22. Ugyanannak Csongrád vármegye által Csongrád város, továbbá Horgos, Kistelek és Mindszent községekre, a helyben nem lakó iparosok vásárlatogatósi joga iránt alkotott szabályrendeletre vonatkozó intézménye.
23. A nm. m. kir. vallás és közokt. ministerium intézménye, melyben értesít, hogy a Horgosi-Kárász-fele alapítványról 1886. évben vezetett számadás ellen észrevétel nem merült fel.
24. Ugyanannak intézménye, az iparos tanoncskolák és a kereskedő tanulók iskolái felett felügyeletet gyakorló bizottságoknak 3 évre leendő megválasztása tárgyában.
25. Ugyanannak intézménye Skultéti József csongrádi volt tanító özvegyének nyugdíjaztatása iránti ügyében.
26. Csongrád vármegyeinek 1888. évre szerkesztett közmunka költségvetési előirányzata.
27. Szentes városnak a gyalogjárdákon való közlekedést gátló akadályok megszüntetését tárgyaló, módosított szabályrendelete.
28. Szentes város közönségének Fabian-Sebestyen és Teés községek székelyének Szentesen kívül leendő elhelyezése tárgyában beadott kérelme.
29. Pecs szab. kir. város közönségének a mohács—pécsi vasutnak állami kezelés alá vétele iránt a közm. és közl. ministeriumhoz intézett felirata.
30. A szegedi adófelügyelőség megkeresése a m. tisztviselőnek akadályoztatása esetén, a kincstár képviselőjében a bíróságnál helyettesítése iránt.
31. A ló, szarvasmarha és sertésnyésztés előmozdítása iránt alkotott megyei szabályrendelet 5. §-ából kifolyólag a vármegyei állattenyésztési bizottság megválasztása.
32. Kiss Zsigmond m. biz. tag indítványa a eseléd törvény módosítása tárgyában.
33. A vármegyei szükségleti bizottság jelentése az 1888. évre megállapított kollekták beszerzése tárgyában.

34. Csongrád város 1883. évi közpénztári számadására keletkezett közgyűlési határozat végrehajtása tárgyában benyújtott jelentés. — Ezzel kapcsolatban Csongrád város kérelme, a keményseprési díjakból bevérandóságul vezetett 1600 forint leiratása iránt.

35. A dorosmai közbirtokosság tisztújítási ügye.

36. Szatmárvármegye alispánjának a szatmárvármegyei árvíz-károsultak részére könyöradományok gyűjtése iránti felhívása.

37. A budapesti egyetemeken fennálló „Csongrád megyei kör”-nek évi segélyben való részesítése iránti kérelme.

38. A Horgos községi körorvos évi fizetésének megállapítása tárgyában hozott törvényhatósági biz. közgyűlés határozata ellen Horgos község képviselőtestületének felelőzése.

39. Tápé község módosított szervezési szabályrendelete.

40. Algyő község 1888. évre szerkesztett pótköltségvetése.

41. A szolgabírói hivatalok 1887. évi pénznaplóinak megvizsgálásáról alispáni jelentés.

42. A m. árvaszék jelentése Csongrád város előjáróságának kérvénye, Bányai Antal Csongrád városi volt árvapénztárnok által Hatvani Szabó Rókus hagyatékából elszikkasztott összegnek fedezése tárgyában.

43. A m. árvaszék jelentése Döme Rozália ferj. Tóth Istvánné hagyatékának kiadása tárgyában.

44. Reinhard Ferenc csongrádi lakosnak a közte és Csongrád város közönsége között fennforgó vitás porta ügyben a csongrádi járás főszolgabírájának jelentése.

45. A Tápén levő vármegyei epreskert bérbeadása felett kötött szerződés.

46. A szegvári megyei épület némely részének bérbeadása felett kötött szerződés.

47. A vármegyei házi jégvermek jéggeli megtöltés felett kötött szerződés.

48. Csongrád vármegye 1887. évről vezetett házipénztári számadása.

49—67. Ugyanannak 1887. évi közmunkaváltási, katonabeszállásolási, betegápolási, kongó-utvám pénztári, földi árterti hidvámi, közművelődési és jótékonyági alapi, kórház-alapi, közigazgatási letéti, mértékhiitelesítési, házipénztári tartalékalapi, községi körjegyzői alapi, szegényalapi, m. székfőnöki, m. tisztviselői, nyugalmapolitikai, ipariskolai, Horgosi Kárász Anna-fele alapítványi, Felgyő községi árvapénztári és árvaletélpénztári számadások.

68. Tápé község szegényalapi pénztáráról 1886. évben vezetett számadása.

69. Ugyanannak szegényalapi pénztáráról 1887. évben vezetett számadása.

70. Szegvár község szegény-ápolda pénztáráról 1885. évben vezetett számadása.

71. Ugyanannak ugyanazon pénztáráról 1886. évben vezetett számadása.

72. Kistelek község szegény-alapi pénztáráról 1885. évben vezetett számadása.

73. Szegvár község ingó, ingatlan vagyonáról és szerelvényeiről 1884. évben vezetett számadása.

74. Ugyanannak leltári vagyonáról 1885. évben vezetett számadása.

75. Ugyanannak ugyanarról 1886-ban vezetett számadása.

76. Dorosma város kórházi pénztáráról 1884. évben vezetett számadás.

77. Szegvár község gyámpénztáráról 1886. évről vezetett számadása.

78. Algyő község gyámpénztáráról 1886. évben vezetett számadása.

79. Csongrád város szegény-alapi pénztáráról 1872. jul. 16-tól december 31-ig vezetett számadása.

80. Tóth János m. főjegyző kérelme, 6 heti szabadságidő engedélyezése iránt.

81. Zolnay Kálmán m. II-od aljegyző folyamodványa egy havi szabadságidő engedélyezése iránt.

82. Boryszlavszky Leó m. tb. alszámvevő folyamodványa 8 havi szabadságidő és 50 frtnyi segély adása iránt.

83. Horgos község 1868., 1876. és 1878. évi gyámpénztári és árvaletéti számadásaira keletkezett közgyűlési határozatok végrehajtása tárgyában a számvétség által beterjesztett jelentés.

84—91. Szegvár község 1883., 1884., 1885. és 1886. évi közpénztári és párbépenztári számadásai.

92. Mindszent község 1885. évi közpénztári számadása.

93. Dorosma város 1884. évi közpénztári számadására keletkezett közgy. határozat végrehajtása tárgyában jelentés.

94. Dorosma város 1885. évi alapítványi pénztári számadására keletkezett közgyűlési határozat végrehajtása tárgyában jelentés.

95. A számonkérő szék jegyzőkönyve. Szentesen, 1888. május hó 9-én.

Stammer Sándor,
alispán.

Világfolyása.

A béke vagy háború kérdésének egy vagy más alakban való előtérbe lépése, — valahányszor az országok katonai kormányzatának újabb meg újabb rendkívüli hitelekre van szüksége, — ma már annyira megszokottá vált, hogy a legfenyegetőbb hírekkel szemben is közönyösek maradjunk; mert tapasztalásból tudjuk, hogy a harcias hangokat az utóbbi években úgy Német-, mint Ausztria Magyarországból azért kürtölik; mert a hadügyi kormányoknak pénzre van szükségük; s ennek megszavazását a legkönnyebben „tekintettel a helyzet fenyegető voltára” jelszó alatt szavaztatják meg, s azután újra egy jelszó alatt: „amíg a készlet tart,” — egy időre ismét csendes lesz minden. Vége a papiros-háborúnak. Így vagyunk most is. A félhivatalos lapok — hangulat-csinálás okán — ismét megütötték a dobát, fújják a harci riadót, hogy hát de mindjárt a nyakunkon lesz ám a muszka, ha meg nem szavazzuk, rendelkezésére nem bocsátjuk a hadügyminister ur ő kegyelmességének azt a sok millióra rugó összeget, melyet a jövő hó 4-én összeülendő delegatiók-

tól — a béke fentarthatásának címe alatt — követel és nem kér; mert előtte közönyös az, hogy országunkat felváltva a tűz és víz pusztítja. Mintha bizony nekünk egyéb dolgunk, vagy gondunk sem volna, mint csak mindig fizetni.

A legújabb harcias hang, melyet a magyar kormány egyik félhivatalos lapja bécsi forrásból közöl, a legnagyobb bizalmatlansággal szól Oroszországról, sőt azt megis fenyegeti és azt mondja, hogy a szövetséges hatalmak utóvégre is kénytelenek lesznek a Balkán-félszigeten állandó rendet csinálni. Az orosz hivatalos lap békés biztatásai az orosz diplomaták megnyugtató kijelentései, — mondja a tudósítás, — sehogyan sem hangzanak egybe azzal a földalatti aknamunkával, azokkal az izgatásokkal és látítási kísérletekkel, melyeknek oly sűrű híre vettük a legutóbbi napokban, s amelyek alatt minden kétségen kívül orosz pénz és kéz lappang . . . . . és nem lehetetlen, hogy hamarabb, mint sokan hinnék, el kell következnie azon időnek, hogy azok az európai hatalmak, amelyek a békét szívükön viselik és Orosz- és Franciaország jóvoltából már-már eljutottak áldozatképességek — és hozzátehetjük: áldozatképességük — legvégéhez, kénytelenek lesznek e viszonyoknak végét szakítani és állandó rendet csinálni — Oroszország hozzájárulása nélkül.

Egy másik félhivatalos, a berlini „Post” szintén az orosz készülődésekkel foglalkozva, azt írja, hogy Oroszország terjeszkedési terveire egyre nagyobb mérvet öltenek, úgy, hogy fenyegetővé válnak Németország szövetségesére, sőt magára Németországra nézve is. Oroszország oly haderőt gyűjt össze a határon, mely meghaladja a német csapatállományt. E készülődések sokba kerülnek, s ezt a különben is zilált viszonyok sokáig nem tarthatják ki, minek következtében siettetik a háború kitörését.

A keleti ügyeket illetőleg különben nemcsak a jelek, hanem a csapatosan jelentkező tények is bizonyítják, hogy Oroszország a Balkán-félszigeten megkezdte a titkos munkát. Bulgáriában, Macedoniában felkelő bandák szervezkednek, Romániában az orosz-barát bojár-párt garabonciáskodik, megtámadva a királyi palotát, a törvényhozó testületet, — a vidéken paraszt zavargások ismétlődnek, — hivatkozva az orosz cárra, mint aki földet ígért nekik. Egyik külföldi lap szerint az orosz fondorlatok egyenesen Károly román király trónja ellen irányulnak.

Frigyes német császár egészségi állapotában az elmúlt héten nem észleltek semmi nevezetesebb változást.

Kegyeletes ünnepélyt ült f. hó 13-án Bécs város lakossága. E napon leplezték le ugyanis Mária-Terézia császár- és királynő szobrát, melyet uralkodónk saját költségén (850.000 frton) emeltetett. A szobor Mária-Teréziát ülő helyzetben ábrázolja. Az ünnepélyen az uralkodóház összes tagjai jelen voltak, s az országgyűlés mindkét házának küldöttsége által képviselve volt Magyarország is.

Az árvapénztári sikkasztók a szegedi törvényszék előtt.

I.

A szegedi törvényszék előtt most folyik a végvártárgyalása a szentesi árvapénztári sikkasztásnak.

A törvényszék Döme József és Török Sándor vádlottakon kívül számos tanút hallgat ki, hogy a 17 ezer frtos sikkasztás tényközlésének teljesen ki derítsenek.

Döme pénztárnok a tanúkkal szemben mindent tagad, s ez a felette kimondandó ítéletnél csak súlyosbíthatja helyzetét.

Mikor a sikkasztásnak nyomára jöttek, akkor Dömét Temesvári járásbíró vizsgálati börtönbe helyezte. Döme pennát és papirost kért, hogy megírja vallomását. A 12 ívre terjedő vallomásban leírja,

hogymint követte el a sikkasztást, s az elsikkasztott összeget ezen vallomásban 10 ezer ft-nál többre teszi.

Érdekes ezen vallomásban, hogy Döme elmondja, miszerint ő fedezte a „Darázs” című lap kiadási költségeit. Ez a derék élclap leginkább lapunk szerkesztőjével, Balogh János volt polgármesterrel és Sarkadi jelenlegi polgármesterrel foglalkozott. Akkor sokan, akiknek tetszett, s akik lapunkkal ma is szemben állanak, sok jó izót kacagtak a tisztelt „Darázs” caricaturáin, s mulattak a pszichológusokon; most hát tudhatják, hogy az ő igen tisztelt örömeiket a szentesi árvapénztárból elsikkasztott pénzekre szerezte meg Döme ur, ki ekkor lapunk elleneseinek körében igen kedves ur volt.

Döme József egyébiránt, mint már fennebb említettük, tagad mindent és azt állítja, hogy ő csak 1000—1500 frtot sikkasztott el, s hogy bűnét enyhítse, igyekszik minél több embert bepiszkolni, különösen *Albertényi* megyei számvevőt és *Gözl* volt városi számvevőt azzal vádolja, hogy ezeknek ő pénzt adott, hogy az általuk felfedezett pénztármanipulációt eltakarják. — Ezen vallomásánál azonban az az érdekes, hogy azt állítja, miszerint ő *Albertényinek* Török előtt adott pénzt, Török pedig azt mondja, hogy ez nem igaz, előtte nem adott, hanem csak mondta, hogy ad. Természetes, hogy azért kellene neki belemártani a bajba a számvevőséget; mert ezzel saját bűnét véli enyhíteni.

Hogy mennyi erkölcsi értéke van ezen ember vallomásának és vádjának, legjobban mutatja az, hogy midőn felfüggesztetett és a pénztár tőle átvétetett, 8031 frtot találtak az árvapénztárban készpénz és kötvényben. — Erről jegyzőkönyv lett feivéve, melyet Döme is aláírt, s most azt állítja, hogy 8031 forint készpénz volt és 8000 frt kötvényben. Tagad és állít mindent, dacára, hogy nyomban írással bizonyítanak ellene. Egy ily ember vallomása, vádja bárki ellen is erkölcsi nyomatékkal nem bír.

A tárgyalás eddigi lefolyását — eredeti tudósítás után — a következőkben közöljük:

II.

Első nap.

A törvényszék tagjai voltak: *Rósa* Kálmán dr. elnök, *Schnell* Frigyes dr., *Onitiu* Elek szavazóbírák. Közvádló: *Apáthy* Gyula kir. alügyész; jegyző: *Hevesy*. Kiküldött szakértőként jelen volt a tárgyaláson *Gunda* Zoltán belügyminiszteri számtiszt.

A vádlottak védői: *Döme József* árvapénztárnoké *Ivánkovics* Sándor dr., *Török* Sándor árvapénztári ellenőre *Kalmár* István.

A tárgyalásra, a mely öt pernyi megszakítással déli egy óráig tartott, belépőjegyekkel juthatott csak be a hallgatóság.

A pénztárnok.

Döme József volt árvapénztárnok. 41 éves, szentesi születésű, nős, egy gyermek atyja. A foglalkozása eredetileg a szabóság volt. 1873-ban lett Szentes városnál díjnok. Azóta ott volt. 1882. február 14-én választották meg árvapénztárnoknak. Számviteli vizsgát nem tett.

Az elnök elmondja neki, hogy a szentesi árvapénztárból 17,724 frt 42 kr hiányzik s ennek az elsikkasztásával van vádolva.

Döme ezt tagadja és azt mondja, hogy sokkal kevesebb összeget vitt el a pénztárból. Az egész talán 1000 forint lehet.

— Csak a *Madarasy-Pap*-féle sikkasztást követtem el, — mondja.

Elnök: Egyebet nem?

Vádlott: Egyebet nem igen tudok.

E. Hogy könyvelte el ön 1882-ben a *Madarasy-Pap*-féle pénzt?

V. Bevételeként.

E. Nem iratott ekkor hamis végzést *Borsossal*?

V. Nem.

E. A *Madarasy-Pap*-féle pénz az ön kezén el-tűnt. Mit csinált vele?

V. Nem tudom.

E. En tudom: megosztotta az ellenőrrel. Hogy osztotta meg?

V. 900 forint lett az enyém, 700 az övé.

E. Mi volt a fizetése?

V. 700 forint.

E. Vagyona volt-e?

V. Házam és szőlőm. A ház megért 2500 forintot, a szőlő is megért 1600-at.

E. Az a régi nádtetejű ház volt. Miből vette a *Bánffy*-házat?

V. A másikat eladtam 2000 frtért és vettem föl a takaréktárból 4000 frtot. Azon fölül ráköltöttem még pár ezret.

E. Villát is épített a szőlőben.

V. Az már azelőtt meg volt.

E. A „*Darázs*” című élclapot ön tartotta főn a miért egy tiszteletpéldányt kapott belőle?

V. Tagadja.

E. Benne van a vallomásában.

V. Ha benne van, nem jó az a vallomás.

E. Hiszen ön maga írta az egészet sajátkezűleg? — A lutrin is játszott?

V. Néha.

E. Sorsjegyekre?

V. Évente 20—25 forintot költöttem.

E. Nem áll. Ön roppant sok pénzt költött el erre. — A vádlott vallomásából olvassa: „A házam mindig vendégszerető volt, szerettem magamnál látni a barátaimat. Három családot tartottam el. A *Vucsik* Sándor szerkesztése mellett megjelenő „*Darázs*” élclap költségeit én fődöztem, a mi annál többbe került, mert a nyomtatását Szegeden kellett eszközölni. Jobb jövő reményében erősen lutrittam. A havi fizetésem fölment a házam javítási költségeire, sőt még azokat is alig fődözte.” — Ön itt a vallomás végén beismeri, hogy circa 8—10,000 forintot sikkasztott el.

V. Nem áll.

E. De hát akkor miből élt? Miből fizette az adóssága kamatait?

V. Szigoruan éltem.

E. Hát a vendégeskedés?

V. Nem igaz. Azt csak azért irtam bele, mert kényszerítve voltam reá. A pénztárban 10,000 forint hiány mutatkozott s a vizsgálóbíró kényszerített, hogy mutassam ki, mire költöttem azt el.

E. Adott ön *Albertényi* m. számvevőnek pénzt?

V. Adtam.

E. Miért?

V. *Albertényi* észrevette a számadásban a hibát és forszírozta a dolgot, hogy ki kell javítani. Ő el akart menni a megyétől az armentesítő társulathoz számvevőnek, s azt akarta, hogy ne hagyjon maga után olyan hibát, a miért később az állását vesztheti. Ő és *Gözl* városi számvevő vállalkoztak díjért, hogy kijavítják a mérleget, azaz új mérleget csinálnak. Ezen munkáért adtam *Albertényinek* 530 forintot, *Gözlnek* 400 frtot.

E. S így a beadott mérleg e szerint meg lett semmisítve?

V. Igen. Ujat csináltak.

E. Adott-e ön kölcsönöket?

V. Egyszer vagy kétszer.

E. *Kristó* N. Antalnak nem adott ön 1000 ftot?

V. De igen. De csak pár órára.

E. Minden utalvány nélkül?

V. Igen.

E. Ön adott *Sós* Antalnak 500 forintot utalvány nélkül. Ez vissza se lett fizetve. *Mikecz* Ferencnek fizetést előlegezett. *Aradi* Kálmánnak 130, *Pokomány* Ferencnek 10, *Szakál* Mihálynak 36 ft 47 kr. *Seres* Lajosnak 31 frt előleget adott. Igaz ez?

V. Igaz.

E. A saját pénzéből adta?

V. Nem.

E. Az árvakéből?

V. Igen.

E. Az árvapénztár a város közpénztára helyett olykor fizetett. Hogy történt ez?

V. A polgármester utasítására felek jöttek oda s ezek nyugtáit kifizettem. Ha a város pénzt kapott, ezeket visszaváltotta.

E. Menyi készpénz volt 1886. márciusban, fölfüggesztésekor a pénztárban?

V. 8031 forint.

E. Hogy derült ki a sikkasztás?

V. Nem tudom.

Ivánkovics: Talán följelentette valaki?

V. Gondolom, hogy a számvevő, vagy ellenőr. Az elnök ezután bemutat a pénztári könyvekben olyan tételeket, a melyek nem lettek kiadva s mégis kiadásokként szerepelnek.

V. Lehet, hogy hiba volt a könyvben. Ön oda számoltam, hogy a számvevőség majd észreveszi a hibát s akkor kiegyenlítem.

Ivánkovics: A könyvei a számvevőség által voltak-e nehezményezve?

V. Egy esetben.

Apáthy. Ön elismeri, hogy a *Madarasy*-féle pénzt elsikkasztotta. Hogy igyekezett azt kijavítani?

V. Sehogy sem.

Apáthy: Mennyi pénzt adott *Török* ellenőrnek?

V. *Egyszer* 700, *egyszer* 1000 forintot.

Az ellenőr.

Szentesen született, most 56 éves, büntetve nem volt, iskolába nem járt, 15 évig katonáskodott. Megfeküdte *Mexikót* is, mint a szerencsétlen *Miksa* császár gárdistája.

Hogy onnét hazajött, ráadta magát az irásolvasásnak és a számvetésnek tüzetesebb megtanulására s ez alapon Szentesen, mint világot járt ob-sitos nemzeti hős, 1870-ben megválasztották közpénztári ellenőrnek, később aztán átment ugyanily minőségben az árvapénztárhoz.

E. Micsoda pénzen osztozott 1883-ban *Dömével*?

V. En nem tudtam miféle pénz, a pénztárnok azt mondta, hogy az a pénz már egy év óta gazdátlanul hever a kasszában. Tegyük el, hogy ne legyen szem előtt, ha rájönnek, majd helyre tesszük.

E. Tehát nem tudta, micsoda pénz volt az?

V. Mostanáig nem tudtam.

E. *Döme*, hallotta, *Török* azt állítja, nem ősmerte az 1620 forint eredetét.

Döme vádlott: *Mikor* elosztottuk, én megmondtam neki világosan. Különben is *Török* hozta el a pénzt a takarékpénztárból.

Török vádlott: Nem igaz. Én nem hoztam.

Kölcsönök.

E. *Döme* említést tett arról, hogy a maga sógorának, *Csucs* Jánosnak ezer forintot adott a maga közbenjárására kölcsön.

Török vádlott: Valami földvételbe avatkozott a sógorom, erre kellett ezer forint.

Döme adott is neki az én nyugtámra. Én pedig egy hét múlva visszaadtam az ezer forintot.

E. De hiszen a nyugtája itt van.

Török vádlott: A nyugtát *Döme* nem adta vissza. En pedig elfelejtettem tőle kérni.

E. De *Döme* azt mondja, hogy magának is adott ezer forintot s erről szól az a nyugta.

Török vádlott: Nem igaz, csak a sógoromnak adott kölcsönt s arról van kiállítva az én nyugtam.

E. Hát a másik ezer forintot, a miről *Döme* beszél, osztályrész fejében kapta, vagy kölcsönnek?

Döme vádlott: Azért vettem *Töröktől* nyugtát, hogy ha kitudódik a dolog, ne magamnak kelljen megfizetnem a hiányzó összeget.

Török vádlott: Az én ezer forintos nyugtám a napi zárlatnál mindig készpénzül szerepelt, de miután visszaadtam az ezer forintot, ezt többé nem láttam. S *mikor* az állapot történt, a fölfüggesztésekor sem volt benne a levéltárban.

E. Mit tud arról, hogy *Döme* állítólag nagyobb összeg pénzt adott *Albertényi* megyei számvevőnek és *Gözl* városi számvevőnek bizonyos munka fejében? *Döme* azt állítja, hogy a maga jelenlétében adta át a pénzt.

Török vádlott: Én előttem nem adta. Nekem csak azt mondta, hogy *Albertényi* kért tőle 240 frtot, mert különben elcitolják a házat. De majd csak otthon fog neki 200 frtot adni, a többit teremtsé ki, a mint tudja.

E. Visszatérve az utolsó zárlatra, mind készpénz volt a pénztárban talált 8031 frt?

Török vádlott: A közpénztári nyugtákkal együtt volt ennyi.

Döme vádlott: 8031 frt készpénz volt a nyugták nélkül, ezenkívül a nyugták külön majd 8000 forintra rugtak.

Török vádlott: Az lehetetlen.

Kalmár védő: *Döme* mért nem vett ön nyugtát *Csucs*tól és mért vett *Töröktől*, holott ez hivataltársa volt, míg *Csucs*ot csak a *Török* ajánlata után ismerte?

Döme vádlott: Önként adta *Török*.

Második nap.

A tárgyalást kevéssel 8 óra után nyitotta meg *Rósa* Kálmán elnök.

Szentes város képviselőjében jelen vannak: *Sarkadi* polgármester és *Burián* ügyész.

Az elnök, mielőtt a tegnap félbehagyott tanu-vallomásokat folytatná, a következő kérdéseket intézi *Döme* l. r. vádlotthoz:

— Ön azt állítja, hogy a fölfüggesztésekor a vizsgáló bizottság 2,031 frt készpénzt és 8,000 frt pénztértékű nyugtát talált a pénztárban.

V. Igen.

E. Tehát e szerint 8,000 frttal volt ott több De a hiány 17,000 frt. Ön csak 1,600 forint sikkasztást ismer be. Hol van hát a még hiányzó pénz?

V. Ott vannak a kölcsön adott pénzek, az 1000, 700, 36 s több apró kölcsön nyugtái.

E. De még így is minimálisan 6—7 ezer forint hiányzik. Hát ez hol van?

V. Nem értem, kérem . . .

E. Ez a hiány. Hol van ez?

V. Ebből adtam a kölcsönt.

E. A kölcsön már bele van számítva.

V. Pedig nem lehet máskép. Ugy kell lenni, hogy ebből adtam a kölcsönt.

E. De hisz az már bele van számítva. Figyeljen ide: ha maga szerint az összes kölcsön adott pénzt egybevevesszük, még akkor is 3000 forint hiányzik. Mondja meg, hogy ezt hová tette?

V. Ez az elsikkasztott összeg.

E. Ez a 3000 forint?

D. Igen. Ez a kettőnk részére hajlik.

Sétáló főkönyvek.

Két tanut hallgatnak ki, a kik azt bizonyítják, hogy az árvapénztár könyvei mindenütt voltak, csak otthon nem.

Az első *Kiss* János, városi börtönőr. Ettől kérdezi az elnök:

— Maga hurcolta az árvapénztár könyveit?

T. Nem én.

E. De tud arról, hogy mások hurcolták?

T. Tudok. Nekem meg volt parancsolva, hogy ha valaki a könyvekért jön, adjam oda.

E. Ki parancsolta ezt?

T. *Döme* és *Török* ur.

E. Hova vitték ilyenkor a könyveket?

T. Arról nem tudok.

E. Nem Göcl és Albertényi számvevőkhöz, vagy Török lakására vitték?

T. Arról sem tudok.

E. (Törökhöz): Miért vitette haza a könyveket?

Török: Azért vitettem haza, például szombaton, hogy vasárnap is dolgozhassak.

E. Nem ilyenkor történtek azok a kivakarások?

Török: Én nálam nem történt se kivakarás, se igazítás.

E. (Kisshez): A vastag könyveket is elvitték?

Tanu: El.

E. (Törökhöz): A főnökség, az árvaszék vagy a polgármester tudott-e valamit erről a dologról?

Török: Nem tudott semmit.

E. (Döméhez): Maga rendelte el, hogy a könyveket elvigyék?

Döme: Én nem rendeltem. Én nem is tudtam arról, hogy elvitték.

E. Kiss, igaz ez?

Kiss: Nem igaz. A pénztárnok bizott meg, hogy adjam oda, ha érte küldi a cselédet.

Döme: Nem igaz.

Kiss: Hát én csak nem hazudok? Néha annyi könyvet elvittek, hogy talicskán tolta a cseléd.

Török: Ugy, ugy. Egészen ugy történt.

Döme: Nem igaz.

E. (Kisshez): Melyik napon történt ez leginkább?

Kiss: Arra nem emlékszek.

E. Hátha észébe jut.

Kiss: Nem lehet, mert évek során így ment ez. A Másik tanu Molnár Sándor városi szolga.

E. maga vitte a könyveket?

T. Mikor mondták, hogy vigyem, hát vittem.

E. Hová?

T. A számvevőkhöz, vagy onnan vissza.

E. Kinek a parancsolatjára?

T. Hol a pénztárnok, hol az ellenőre.

Döme: Ez igaz, mert a számvevőség kérte a könyveket, mikor hibát keresett bennük.

Ivánkovics védő: Melyik évben történt ez?

T. Arra nem emlékszem.

A könyvek igazítása.

Erre került a sor. Elég érdekes dolgok kerültek napfényre.

Kihallgattatik ifj. Antal János, a ki abban az időben diurnista volt az árvaszéki számvevőnél

E. Atvitték magukhoz a könyveket?

T. Emlékszem, hogy többször áthozták.

E. Ki?

T. Az alkalmazott szolga.

E. Miért?

T. Az összeegyveztetés miatt volt rájuk szükségünk.

E. Ki volt ilyenkor jelen?

T. Döme, Göcl és én.

E. Ott igazították ki a mérleget is?

T. Mérlegigazításra nem emlékszem.

Apáthy: Török nem volt ott?

T. De néha ott volt.

Döme: Így áll a dolog. De igazítás nem történt.

E. Melyik évben volt ez?

T. 1886-ban.

E. (Göclhez): A fölfüggesztést megelőző pénztárvizsgálat előtt ön átvitte a könyveket?

Göcl: Igen, emlékezem rá, hogy akkor délután áthozattam.

E. Hát valaki tudatta önnel, hogy pénztárvizsgálat lesz?

Göcl: Nem tudatta senki.

E. Mikor egyeztetette a könyveket?

Göcl: Az 1887-iki lezárást csak mártiusban birtam egyeztetni. Azért nem lehetett korábban, mert későn kaptam meg.

E. (Döméhez) Mikor adták be a lezárást?

Döme: Január végén.

E. (Göclhez): Mikor vette észre a könyvben a kiigazítást?

Göcl: 1886-ban. Mikor az 1884-ről 1885-re lezárandó könyvet vizsgáltam, nem volt még benne.

E. E szerint utólag történt meg az igazítás.

Török: Én az átviteli kiigazításokat nem láttam.

Göcl: Igen utólag.

E. Hát mit szól ehhez Döme?

Döme: Én nem szólhatok hozzá, tekintetes bíró ur, mert én nem igazítottam semmit.

E. Hát maga Török?

E. Pedig láthatna volna, ha oly sűrűn vitette a könyveket a házához.

Török: Ambátor nálam voltak, én nem láttam azt bennük. Én, könyörgöm, nem tettem egyebet benne, minthogy a következő évre átmásoltam az adókat.

Ivánkovics védő (Törökhöz): Mikor az adókat 84-ről 85-re, 85-ről 86-ra átvitte, észrevette-e, hogy a zárlat meg van hamisítva?

Török: Nem vettem én ezt észre. Senki se vette észre, mert azt csak később állapították meg.

E. Mikor az új mérleg elkészült, csináltak-e kasszát? Összeegyvezteték-e a kitett összeget a pénzzel?

Török: Akkor csináltunk.

E. Vágott?

Török: Kellott neki, könyörgöm. Mert a mi különbség volt, annál a pénztárnok a saját zsebéből térítette meg a hiányt.

E. (Döméhez): Micsoda pénzből térítette meg ezt a hiányt?

Döme: Abból, a mi nem volt elnaplózva. (Műnyelv. Ugy kell érteni, hogy abból, ami el volt sikasztva.)

Apáthy: Mennyi volt az a maga sikasztási alapja?

Döme: Azt nem tudom, mert nem vezettem arról jegyzéket. Még körül-belül sem tudom megmondani. A legtöbbje nyugtában volt, a készpénz lehetett talán 300 forint.

E. Lehetett biz az pár ezer forint.

Döme: Nem volt annyi.

Tanu, a kik tartoztak.

Az első tanu ebből a branchéből Kristó Nagy Antal földesgazda. Pénzt kért az árvtárból s ki is lett neki utalványozva 1500 forint.

Bement a pénztárnokhoz, hogy kikapathja-e már? Döméhez akkor még nem érkezett oda az ismert közigazgatási velocipéd az utalványozó végzés s így nem fizethetett. De előre adott 100 forintot Kristónak.

E. Honnan vette azt a pénzt elő?

Erre nem emlékszik Kristó, pedig még azt is tudja, hogy csupa tizesben fizette ki Döme.

— Hanem Döme úgy mondta, hogy a sajátjából adja. Elismervényt adtam neki érte. Mikor már Döme föl volt függesztve, akkor visszaadtam neki a 100 frtot.

Döme: Nekem nem adta vissza.

E. Kristó, volt ott jelen valaki, mikor visszaadta a pénzt?

— Nem volt ott egyéb, csak az öreg Nagy Antal, de az sem volt jelen.

A második tanu Aradi Kálmán, Szentes város főkapitánya, a ki betegség miatt nem jöhetett a tárgyalásra, amit egy táviratban jelentett be.

Döme úgy mondja el a dolgot, hogy Aradi bement hozzá a hivatalba panaszkodni, hogy sürgősen kellene neki 130 frt. Ő adott neki kötelezvényre a kasszafelelősleghől.

Aradi a fölolvastott vallomásában ellenben azt mondja, hogy Döme ment be a hivatalába ezzel a kérdéssel: Hogy vagy, hé? Azt felelte erre: Délután fizetésem lesz és pénz kellene. „Hozok én”, szölt Döme. Aradi, mint mondja, jó ismerősétől fölvette a pénzt, nem is sejtve, hogy az honnan jön. Döme úgy élt, hogy 130 frtért hozza lehetett fordulni.

Török kijelenti, hogy tudomása szerint az árvtárban Aradi nem vett föl pénzt.

Mikecz Ferenc városi tanácsnokról is azt mondta Döme, hogy előleget adott neki kölcsön.

Mikecz, a ki a megyénel is előkelő bizalmi állásokat foglalt el s megveszerte általános tiszteletben részesült, azóta halott. De fölvevett vallomásában kijelenti, hogy soha se kért Dömétől pénzt.

Soós Antal városi képviselő 500 forintot vett föl Dömétől a házában. De visszaadta. Harmadnap megint érte ment s ekkor az árvtárban vette föl.

„Szerdai napon vettem föl. Szerdai napon vettem föl, ezt tudom rettenetesen.” S „állásánál fogva szép előhaladását látta, ezért kért tőle.”

E. Maga tudta, hogy árvtári pénzből kapott kölcsönt, képviselő létére miért nem jelentette ezt föl?

Soós: Bizony hát sajnálom.

Döme azt mondja, hogy nem adott neki a házában pénzt.

Szakál Mihály városi jegyzőnek 34 frt előleget adott. Azt mondta, hogy a saját pénzéből adja.

Döme ur konzekvensen tagad.

Pokomándy Ferenc irnok 10 forintot kért tőle kölcsön, de „a családi iratai között talált egy cédulát, a mely azt bizonyítja, hogy 33-at kapott.”

Döme ezt is tagadja.

Csúcs János, Török ellenőr sógora, a sógor utján jutott 1000 frt kölcsönhöz, a mit Török utján vissza is fizetett.

Az öreg, vád alatt álló Török keresetlen szavakban, meghatólag mondja el, hogy mint gyötörte őt ez az adósság. De mikor visszaadta, nyugodt lett.

— De senkinek se mondja ám el, — intette a pénztárnok.

— Dehogyan szólok, még magam előtt is tagadom.

„Tagadtam is tekintetes törvényszék, csak mikor a vizsgálóbíró az ott felejtett kötelezvényen megmutatta az aláírástomat, tántorodtam hátra. A magam írása, a magam írása mindig tekintetes uraim, s ennek láttára majd hanyatt estem.”

Döme itt is tagad. Azt mondja, hogy ő Töröknek két izben adott 1000 forintot.

Seres Lajos tanu, városi hivatalnok, 34 forintot kapott Dömétől kölcsön.

(A tárgyalás további részleteit és az ítéletet jövő számunkban közöljük).

Helyi és vegyes hírek.

— **Boldog pünkösd ünnepeket kívánunk lapunk tisztelt olvasóinak!**

— **Törs Kálmán**, városunk országos képviselője értesítette városunk polgármesterét, hogy az ünnepekre lejön körünkbe, beszámoló beszédjének megtartása végett, — szeretett képviselőnk azonban, mivel az ünnepek után az országgyűlés azonnal a vizszabályozási kérdéseket veszi tárgyalás alá, elállt ezen szándékától, hogy most lejöjjön; mert most csak egy pár napot tölthetett volna körünkben, s így akkor fogja beszámolóját megtartani, midőn az országgyűlés befejezi egész évi működését.

— **Helyfi Ignác**, szegvári kerület képviselője azonban lemegy az ünnepekre választói közé, hol nagy és fényes fogadtatást rendeznek tiszteletére.

— **A szentesi árvapénztári sikasztás** ügyében a végtárgyalás f. hó 15-én vette kezdetét és tartott három napig, mely idő alatt közel 100 tanut hallgattak ki. A tárgyalás egész folyamán főtanuként szerepeltek: Sarkadi polgármester, Burián Lajos ügyész, Weisz Ede árvaszéki ülnök, Albertényi Antal megyei és Göcl Ignác felfüggesztett városi számvevő. A vád- és védbeszédek ma tartatnak meg.

— **Tisztújítás.** A szentesi 48-as kör mult vasárnapon tartott alakuló és tisztújító közgyűlésén megválasztottak: elnökké Sima Ferenc, alelnökké Pataki Imre, pénztárnokká Pataki József, főjegyzővé Beszédes István, aljegyzővé Lakos János, I. zászlótartóvá ifj. Bálint János, II. zászlótartóvá. Héjja Lajos.

— **Az „Egyetértés”** f. évi május 17-én megjelent 137. számában olvassuk: „A függetlenségi és 48-as párt — szervezeti szabályainak egyik pontja szerint — az ország különböző részeiben évenként *pártgyűléseket* rendez, a párt elveinek ismertetése és terjesztése céljából. Ilyen pártgyűlések a pünkösdünnep alkalmán *Szentesen, Szegváron, Mindszenten és Kecskeméten* fognak tartatni”. Kijelenthetjük, hogy az „Egyetértés” eme híre Szentesre nézve nem bir alappal.

— **Köszönetnyilvánítás.** Ugy a „Csongrádmegyei hitelszövetkezet” igazgatóságának, valamint mindazon jó barát- és ismerőseimnek, kik istenben boldogult, szeretett ferjemnek vegytisztességen részt vettek s fájdalommal osztoztak, e helyen is hálás köszönetemet nyilvánítom. Szentesen, 1888. május hó. Özv. Götzl Ignáczné.

— **Kertmegnyitás.** A nagyvendéglő kerti helyiségét, melynek megnyitása f. hó 5-ről a kellemetlen idő következtében maradt el, ma, szombaton nyitja meg Kass Gusztáv bérlő, ki ez alkalomra a legjobb ételek és italokból is gondoskodott. A zenét Kis Bandi zenekara szolgáltatja.

— **Öngyilkos tanuló.** Farkas Gyula, gymnasiumunk VI. osztályának növendéke s Farkas Geon járásbíró fia, f. hó 10-én éjjel agyonlőtte magát. A szomorú eset részleteiről a következőket írhatjuk: A fiatal öngyilkos, ki egy hátrahagyott s szüleihez intézett levelében életunságot (?) hoz fel végzetes tettének okául, — a gymn. tanuló ifjuság által szerdán rendezett majálison meg részt vett, esőtörtökön pedig vig arcal segédkezett az iskola udvarán maradt tányérok összeszedésén. Később a szomszédos „Delelő”-be ment kuglizni, s ugyancsak a „Delelő” közelében éjjeli 11 óraker agyonlőtte magát. Másnap reggel, arczal lefelé fordulva, halva találták meg. A gyilkos fegyver, melylyel fiatal életét kioltá, alatta hevert. — Temetése vasárnap délelőtt ment végbe. A mélyen sujtott szülők leljenek vigaszt mindannyiunk öszinte részvételében.

— **Tűz** volt f. hó 17-én délután városunkban. Cserna János utkaparó felsőpárti házanak egyik melléképülete égett le.

— **A békésmegyei gazdasági egyesület** f. évi június hó 3-án B.-Csabán lövészversenyt rendez. A verseny 5 számból áll és pedig: 1. Mezei gazdák első versenye. 2. Mezei gazdák második versenye. 3. Urlovár-verseny. 4. Nyertes lovak versenye. 5. Vigaszverseny. Bejelentési határidő: a verseny napjának déli 12 órájáig Sztraka György rendezőnél.

— **A makói gazdasági egyesület** a magyarországi árvizkárosultak részére pünkösd második napján tombolajáték és árucsarnokkal egybekötött majális rendez. A nyerevénytárgyak (etelek, italok, virágok stb.) adományozása iránt az egyesület meleg hangu felhívást tett közzé.

— **Az árviz által sujtott gazdaközönség figyelmébe.** Az idén az árviz folytán nagy területek kihasználása vesz kárba, a víz rendesen csak nagy későn huzódik le és ugy elrontja a szántóföldeket, hogy ott semmiféle gabonát sem lehet már vetni s csak mint legelőt veszik tekintetbe. Romániában az ily földeket *köllessel* vetik be és ez majdnem egészen pótolja a veszteséget. A köles megerem ép ugy iszapos, mint homokos helyen és mélyre nyuló gyökere folytán a legnagyobb szárazságot is kiállja. Ennélfogva még június elején is ráérünk vetni, azonban a vetőmagot jó nagyszemű fajtaból kell válogatni. Ezek után, ha tekintetbe vesszük a köles szaporaságát, kelendőségét és jó árát, beláthatjuk, hogy ez az egyetlen termény, mely gazdáink veszteségeit, ha nem is teljesen, de részben kárpótolhatja.

A „Jó szív.”

A főváros előkelő hölgyei *Tisza Kálmán* kezdeményezésére, kezét fogtak oly célból, hogy az idejűvízpisztítások által okozott nyomor enyhítéséhez hozzájáruljanak, illetőleg a főváros közönségének jótékonyágát ezen szép célra a legnagyobb mértékben igénybe vegyék. A hölgyek szövetségete megalakult és működését „Jó szív” cég alatt megkezdte. — Országszerte megindított gyűjtés, bazar, diszeloadás az operaházban az ország első rangu művészeivel stb. mind arra hivatják, hogy a közönség szívet és zsebeit az ügy számára megnyissák. És a hölgyek jól számítottak; mert hol az a magyar ember, kinek szíve és zsebe meg ne nyílna, ha szép hölgyek fordulnak kérésrel hozzá?

A legsikerültebb gondolat a „Jó szív bazára” volt. A budapesti országos kiállítás iparcarnoka az 1885-ik év, tehát a kiállítás bezárulta óta, nem látott oly óriási közönséget, minőt a bazar vonzott négy napon át helyiségeibe. Jó szívi hölgyek, Bpest szépeinek legszebbjei kínálták portékáikat a vevőknek, örömmel fogadva a gazdagok százait, de nem vetve meg a szegényebbek krajcárjait sem. Egy-egy szíves mosoly, egy sokat mondó kacintás, a kék, barna, fekete szemek egy pillantása és a rózsás ajkáról énekszó gyanánt hallatszó kínálás majdnem 50,000 forintot varázsolt össze néhány nap alatt a jó szívi férfiaktól a jó szívi hölgyek pénztárába. Egy egész kis vásár volt e bazar, mely csakis annyiban különbözött a rendes vásároktól, hogy alkuvásnak nem volt helye, és hogy akár vett, akár adott el valaki, a haszon mindenképen az árvízkiárosult inségeseké lett. *Fenyvessy Ferenc* országgyűlési képviselő vásári lapot is adott ki ez alkalomra. A „Jó szív”-et egy külön sátorban árulták a világ legszebb hírlapkihordói. És hogy a „Jó szív” nem volt vásári munka, bizonyítsák az alábbi szemelvények, melyeket a számos példányban elkelt alkalmi lapból olvasóink számára kiböngészünk.

Mint az ókori vizözön hullámai alá temetett világ felé könyöröletesen fordult isteni jósnak örömmel üdvözölt hírnöke lón a bárkából kirepült és az elemek pusztítása megszűntét jelképező békeolajjaggal visszatért galamb, úgy most is a kedves haza népének termő vidékeit előntő, munkája gyümölcsét megsemmisítő vizek rombolása után legyének üdvözölve az emberi irgalom segélyét hirdető békegalambokként azon kegyelmes lelkek, melyek a „Jó szív” vigasztaló áldásait kedves találékonyság sugallta számtalan módokon igyekeznek a szegény károsultakra kiterjeszteni.

Hajnald Lajos.

Jean Paul helyesen mondá: „A szegénység az egyedüli teher, mely annál súlyosabbá válik, minél nagyobb körre nehezedik!”

Igyekezünk tehát, kiki tehetségéhez képest, anyagiilag, erkölcsileg, szellemileg segédkezet nyújtani, hogy e teher minél kisebb körre szoríttassék.

B. Fehérvári Géza.

Mikor az Ursten Minden szerencsétlent
Egykor nagyon régen, Oda befogadjon.
Még a teremtesnek El is osztogattuk
Boldog idejében Másnak, idegennek,
Szíveket formála, Helyet adtunk benne
Büszkét, katonasát, Mindenkor mindennek.
Csalfát, lágyat, gyulót, S eme szép erényben
Mindenkinek másat. Oly gazdagok vagyunk,
Adott az ángolnak Hogy míg más az első,
Hideget, kevelyet, Utolsó — jó magunk!
Büszkét a spanyolnak, De míg részvétünkben
A németnek mélyet. Az idegen arat:
Mikor a magyarnak Mutassuk meg egyszer,
Szívet teremtette, Hogy nekünk is maradt.
Jóságát, irgalmát, S hogy saját bajunkban
Mind, mind beletette, Szívünk el ne hagyjon —
Hogy sirva vigadjon, „Jó szív” — jó szíveknek
Mindenkinek adjon, Találkozót adjon!

Várady Antal.

Midőn a tűz viruló városainkat pusztítá, szavat emelék a tűzoltók mellett és ajánlám őket a lelkes magyar urak pártfogásába. Most a víz pusztítá sardjádó vetéseinket, a gazdagok palotáit és a szegények kunyhóit. A magyar tűzoltó vízzel tűz ellen küzd, de tűzzel víz ellen is, csak hogy e célra még hiányosak eszközeink, mert erősebb az elem.

Találjunk módot a vízzel is megbirkózhatni.

József főherceg.

Nem gyűjthet annyit a „Jó szív,” mennyit eltékozol a rossz szabályozás.

Csukássy József.

Varázsitalt árulunk a bazarban. A gyengéből hős lesz, lustából virgonc. Csak a jó szív nem változik.

Horváth Gyuláné.

Jer, gazdag ur! S hadd áradjon a pénz,
Mig elapad minden nyomor! Dalom
Diesér, ha mindjárt csak divat vezet,
Divatnak is legszebb az irgalom.

Tekintetek rá, Jó szív hölgyei,
Ha rögzött szíve ellentálna még.
Aztán vegyétek ápolás alá,
Legbajósabb „irgalmas nénikék.”

Ábrányi Emil.

A nők akkor a legszebbek, mikor csókolnak; akkor a legkevesebb azok, (a világot se használnék más kifejezést!) mikor egy megtagadott uj toiletté miatt duzzognak; akkor a legszellemesebbek, mikor kigunyolnak egy vetélytársnőt; akkor a leghasznosabbak, mikor a konyhában remekelnek; akkor a legjobbabbak, midőn mint anyák, gyermekeikkel bajlódnak; akkor a legrokonszenvesebbek, midőn nem prude-ök; akkor a legbecsültebbek általam, midőn érdeklődnek s előszeretettel viselkednek az irodalom, művészetek és tudományok iránt; akkor a legkönnyebben meghódíthatók, midőn pezsgőt isznak; akkor a legszánandóbbak, ha agszűzek maradnak; s akkor a legnagyobbak, midőn csak az ő nemük sajátját képező odaadással szárítják fel a szenvedők könyveit.

Borostyáni Nándor.

Miért nem tesz az Isten csudát,
Valtoztatna pénze a Tiszát;
S hadd lenne a mi boltunk a Duna,
Hogy a Tisza ide omlana.

Krausz-Wahrmann René.

Élet-halál között.

A rombadólt Szeged vésznapjaiból az új életre kelt Szeged örömnapiján, a királyi látogatáskor hallottam ezt a kis történetet:

Övével csolnakon menekült házában roncsaiból egy szegedi polgár. Felborult a jármű, belekapaszkodtak a hideg aradathoz ingó akácfanak derekába. Két óra hosszat állott ebben a válságos helyzetben, félig víz alatt, a férj és hitvese, az utóbbi keblehez szoritva beteg fiacskáját. Hasztalan kiáltottak segítségért, a csapkodó hullámok elnyeltek szavukat. Aztán megannyi volt a menteni való ebben a rémes pillanatokban...

— Fázol-e, fiacskám? — kérdezte az anya gyermekétől.

— Fázom, mama, de azért ne félj, nem halok meg.

Csigalassúsággal váltották fel egymást a gyötrelmes percek. És újra megszólal az aggódó anya:

— Nagyon fázol, gyermekem?

— Ó igen, mama nagyon! — volt a remegő hangon kiejtett válasz.

Elfacsarodott az anyai szív, még hangosabb segélykiáltások törtek elő ajkairól. Mind hiába... Harmadik kérdésére már csak alig érthető sóhajjal felelt a kis fiú. Aztán nem felelt semmit, ártatlan lelke elszállott az angyalokhoz.

Szegény anyja magához szoritotta még egyszer a holttestet, aztán a kétségbeesésnek elzántságával szóló férjéhez:

— Csókolj meg még egyszer gyermekünket, csókolj meg engem is, aztán ereszd szűk el a fát. Minek már nekünk tovább élni?!

— Legyen, isten nevében!

S már-már belevertették magukat a pusztító áradatba, midőn fájdalmas nyöszörgésnek hangja szállt hozzájuk a faágak közül. Felnéztek; a velők együtt oda menekült csolnakos feljűk tartja kis leányukat, kiről egészen megfélekedtek súlyos fájdalomukban.

Volt még egy magzatjuk, volt kiért éljenek tovább... Még jobban belekapaszkodtak a fatörzsébe s a pusztulás színtere fölé derengő hajnal meghozta a mentő segítséget.

Még ma is élnek Szegeden, a kiktől ezt a történetet hallottam, s viruló hajadonna fejlődött leánykájuk.

Molnár Antal.

Petőfi-rózsá.

Nincs kö, mely jelölje
Alvó helyet,
S egy rózsalevelre
Írták nevet.

Szerelmemről zengett
S regeben el,
Legméltóbb emléke
A rózsalevel.

Kiss József.

Szerkesztői üzenetek.

Lapunk egyik tárcája és a „Csongrádi vízkatasztrófa” című cikk — tárgyhalmaz miatt — jelen számunkból kimaradt. *B. L. urnak. H.-M.-Vásárhely.* A küldöttéket köszönjük. Közöljük. Jövöre pedig mindig szívesen látjuk. *P. M. urnak. Helyben.* Jövő számunkban adjuk. *Sz. M. urnak. Debrecen.* Köszönet a küldött versért. Onnek is a fentiek szólnak.

Gazdasági és üzleti értesítés.

S z e n t e s, 1888. május 18.

A fagyos szentek az idén sem tagadták meg magukat s f. hó 12., 13. és 14-én éjjel több helyen erős dér, sőt fagy is volt. A bab és burgonya levelei sok helyen megfagytak, a gyümölcsös kertek és szőlőkben igen sok kár esett. A kukoricának, miután még csak helyiyel-közze volt kikelve, a hideg időjárás keveset ártott, annál több kárt csinál azonban a szárazság, mert ugyszólván se april hóban, se májusban, a mai napig — nem volt eső. A vetések általában aprók, silányak s csupán a buza áll még valahogy.

Piacunkon a hét elején egy kissé élénkebb volt a buzaüzlet; azonban a hét második felében ismét ellanyhult. — Kukorica, arpa a nagy szárazság miatt nem igen kimáttatott.

B u z a ara mmazsánkiat 6 frt 50—60—65 kr.
K u k o r i c a köbke 5 ft 10 kr. mmja 5 ft 40—50 kr.
Á r p a köbke 4 forint 30 kr. mmja 6 forint.
Z a b köbke 3 forint 60 krajcár.

S z a l o n n a métermázsája 55—56 forint.

Hirdetmény.

A körös-tisza-marosi árm. és belvízszab. társulat **kunszentmárton-mindszenti gátszakaszán** levő **luczerna** ez évi termése, valamint a külső ártérben levő, s a társulat tulajdonát tevő földek **nyári használatra** leendő kiadása **folyo hó 22-én** fog megkezdetni, és pedig a következő napokon és sorrendben:

május hó 22-én reggel 8 órakor a **mindszenti határban a Szegfü csárdánál** kezdve, s aznap szakadatlanul folytatva, a szegvári határig;

május hó 23-án reggel 8 órakor a **szegvári határnál** kezdve, azon nap a teési magas partig;

május hó 24-én Bábocánál reggel 8 órakor kezdve, aznap a teési magas partig.

Az árverezni kívánókat figyelmeztetem, hogy a bérösszegek azonnal, a helyszínén kilfizendők.

Sima Ferencz,
szakasz-igazgató.

441—888. tk. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A csongrádi kir. járásbírósa mint telekkesyvi hatóság közhírré tesz, hogy a Csongrád városi arva-pénztár, mint végrehajtónak Balog József kovacs-mester, mint végrehajtást szenvedő címei 674 ft 12 kr. kamat és összes járuléka iránti végrehajtási ügyében a csongrádi kir. járásbírósa területén levő, Csongrád város határában fekvő, a csongrádi 3092. sz. tükben foglalt (934., 935.) számú háza és osztatlan legelő és reu illetékre az árverést 489 frtban ezennel megállapított kikéltési árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1888. évi június hó 12-ik napján délutáni 9 órakor a csongrádi kir. bírósnál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikéltési áron alól is eladatul fog.

Kelt Csongrádon, 1888. évi mártius hó 23-án.
A csongrádi kir. bírósa, mint tkönyvi hatóság.
Szarka, kir. jurto.

1117—888. a. u. Szentes város adóhivatalától.

Hirdetmény.

Felhívtnak mindazok, kiknek negyedéi köztartozása a 3 írtot meg nem hatadja, hogy hátralezálat jelen hirdetmény közzétételétől számított 8 nap alatt, az illető pénztáraknál annál inkább befizessék, mivel mulasztás esetében minden további figyelemzetes nélkül ellenük a zálogolás, illetve elárverezési eljárás fog fogamatossittatni.

Szentes, 1888. május 16.

Tóth Kálmán, a. u. taok.

Ifj. Fábán Tóth Istvánnak

K i s - T ö k é n, a vasúti megálló hely közelében, 20 és fél hold jó szántóföldje épületekkel együtt, kedvező fizetési feltételek mellett eladó.

Kis Pál Jánosnak

vekerhái és pankotai tanyaföldjei szabad kezdől eladó; ugyanannak Vekernaton kutagásnak és gemnek való akácfaí vannak eladók; — értékesítetui II. tízed 317. szám alatt.

Propeller!

EGY teljesen jó karban lévő, 12 lóerejű géppel felszerelt

PROPELLER

folyó évi május hó 24-én délelőtt 10 órakor a szentesi tiszai állomáson megtartandó

önkéntes árverésen

a legtöbbet ígérőnek eladatik. — Bővebb felvilágosítást nyújtanak SZENTESESEN

NAGY TESTVÉREK.

Budapest,

KOTZÓ PÁL

üllői-ut 18.

ajánlja:

GÉPÉSZ-MÉRNÖK

ajánlja:

1-6

GARRETT R. és FIAI
Compound

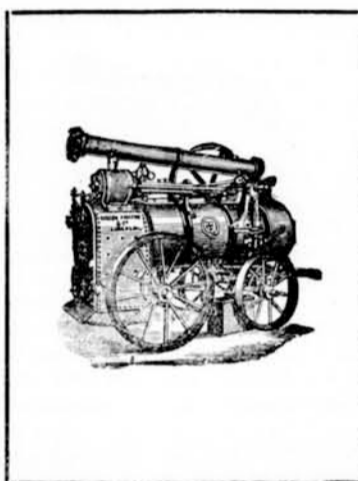
gőzmozgonyait,

40% tüzelőanyag megtakarítással.

Kitűnő gőzmozgonyait,

könnyen hozzáférhető, kiváló szilárd, tartányok nélkül, hajlított fedelű tűzszekrényvel.

Fa- és szén-, valamint szalmatüzelésre.

Legujabb kitűnő

angol gőzcséplőit,

kettős tisztítóval, választó hengerrel, kemény öntvényű árpahéjazóval és **négyszer fordítható acél dob-sinekkel**, valamint **szöges gőzcséplőit.**

Szöges rendszerű

járgánycséplőit,

tisztító szerkezettel és a nélkül, kapcsolatban Kotzó-féle szab. **harang-járgányokkal**, melyeknél az összes csapágyak egy alapon elhelyezvők stb. stb.

a legkitűnőbb szer minden rovar ellen!

Ez az új, kitűnő specialitás bámulatos erővel és gyorsasággal kiöli a férgek a lakásokból, konyhákból és szállókból, valamint a házi állatokról, az istállókból, üvegházi és kerti növényekről. Az igazi csakis névalírással és védelmi jeggyel ellátott eredeti üvegekben kapható. A mit pusztán papírzacskóban mérnek ki, az sohasem igazi „Zacherl-Specialitás!”

4-10

ZACHERL J., Bécs, Goldschmidgasse Nr. 2.

A valódi „Zacherlin” kapható: Szentesen Szépe Károly, Dobray Sándor, Soós Albert; — Hód-Mező-Vásárhelyen Beregi Lajos, Bernátsky Károly, Nagy Sándor, Schiller Imre; — Fülegházán Feuer Mihály; — Kun-Szent-Mártonban Vágó és társa; — Orosházán Vandlík János, Posevitz Kornél, Bruckner Lajos; — Szarvason Nyasik Soma és Réthi Sándor uraknál.